

utvivlsomt medvirkende til, at ikke blot kolonimagtens regering, men også Kenyas europæiske befolkning indså nødvendigheden af en politisk kursændring.

2. Træk af den nyere forfatningsmæssige og politiske udvikling indtil FN's afsluttende behandling af Kenyasørgsmålet.

Kenya har igennem årene været undergivet skiftende former for kolonistyre. Først i begyndelsen af 1950'erne indledtes en udvikling, som karakteriseres af bevidste forsøg på inddragelse af det afrikanske befolkningselement i landets styre, og som derved peger frem mod landets selvstændigelse.

I 1954 gennemførtes en forfatningsreform, som indebar en forøgelse af det afrikanske element i det lovgivende råd. De afrikanske repræsentanter blev dog fremdeles udpeget af den britiske guvernør. I 1957 blev der for første gang afholdt direkte valg (omend med begrænset valgret) til de afrikanske pladser i det lovgivende råd. Ingen af de hidtidige afrikanske repræsentanter blev genvalgt. De ny repræsentanter indtog under ledelse af fagforeningslederen Tom Mboya en stejl holdning overfor guvernøren og krævede en omgående udvidelse af den afrikanske repræsentation.

I 1958 indførtes en ny forfatning, hvorved Storbritannien søgte at imødekomme afrikanernes ønsker om øget repræsentation. Forfatningen indeholdt ret komplicerede bestemmelser vedrørende det lovgivende råds sammensætning, som indebar en vis udvidelse af den afrikanske repræsentation. Forfatningen blev imidlertid ikke betragtet som akseptabel af afrikanerne, som nu krævede flertallet i det lovgivende råd. I løbet af 1959 blev der imidlertid opnået enighed om i 1960 at afholde en forfatningskonference til drøftelse af yderligere forfatningsmæssige fremskridt. I 1959 blev endvidere den siden Mau-Mau-perioden bestående undtagelsestilstand ophævet.

Resultatet af forfatningskonferencen i 1960 blev en ny forfatning, som gav afrikanerne flertal i det lovgivende råd og betydelig indflydelse i ministerrådet.

Mens den politiske udvikling op til dette tidspunkt havde været domineret af modsætningen mellem det europæiske mindretal

og afrikanerne, prægedes udviklingen efter 1960 af modsætninger mellem afrikanerne indbyrdes.

I 1960 opstod de to store afrikanske partier Kenya African National Union (KANU) og Kenya African Democratic Union (KADU). KANU, som navnlig fik sine tilhængere fra de to store stammer Kikuyu og Luo, gik ind for et centraliseret styre. KADU byggede på forskellige mindre stammers frygt for at blive domineret af de nævnte stammer og gik derfor ind for et vidtgående regionalt selvstyre.

I begyndelsen af 1961 blev der for første gang afholdt valg til det lovgivende råd under 1960-forfatningen. KANU opnåede her den største repræsentation med 16 mandater mod KADUs 10 mandater.

Under valgkampen havde begge partier stillet krav om frigivelse af Jomo Kenyatta, der var fængslet som påstået leder af Mau-Mau-bevægelsen. Da kravet blev afslået, nægtede de to partier at besætte de fire pladser i ministerrådet, som forfatningen havde reserveret til afrikanerne. Efter et besøg i London skiftede KADUs leder Ngala imidlertid standpunkt, og hans parti overtog de fire pladser i ministerrådet, medens KANU foretrak at forblive i opposition. Ministerrådet fik i alt 12 medlemmer under forsæde af guvernøren.

Efter kraftig agitation blev Kenyatta frigivet i august 1961. I den første tid efter frigivelsen afholdt han sig fra at tage stilling til uoverensstemmelserne mellem KANU og KADU, men i efteråret 1961 lod han sig vælge til præsident for KANU.

Kort efter sin frigivelse aflagde Kenyatta et besøg i London og stillede herunder krav om Kenyas uafhængighed i løbet af 1962. Fra britisk side stillede man sig forbeholdent til kravet, som fandtes mindre realistisk, men gik derimod ind på at sammenkalde til en rundbordskonference i London til fastlæggelse af de grundlæggende principper for Kenyas fremtidige forfatning. Samtidig opfordrede koloniministeren KANU og KADU til at fremkomme med forslag til forfatningen, herunder om Kenya, som foreslået af KADU, skulle have en føderal regering til sikring af de stamme- og race-mæssige mindretal.

Forfatningskonferencen indledtes i London i februar 1962 og kom til at strække sig